

هموفیلی ها (۱) (صادره از شعبه ۱۰۶۰ عمومی و انقلاب تهران)

حقوق :: نشریه قضاوت :: آبان و آذر ۱۳۸۵ - شماره ۴۱

صفحات : از ۶۱ تا ۶۴

آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/334396>

تاریخ داندود : ۱۴۰۳/۱۱/۲۸

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه **قوانین و مقررات** استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

- یک رأی، یک تجربه: پرونده هموفیلی ها (۲) (صادره از شعبه ۱۰۶۰ عمومی و انقلاب تهران)
- حقوق جزا: بررسی و نقد قرارهای صادره از سوی مقام های قضایی دادسرای عمومی و انقلاب (۱)
- گزارش نشست نقد رأی: قتل به اعتقاد مهدورالدم بودن مقتول (گزارش جلسه تحلیل و بررسی دادنامه شماره ۹۴۰۹۹۷۲۶۱۷۷۰۰۰ مورخ ۱۳۹۴/۱/۲۲ صادره از شعبه ۸۴ دادگاه کیفری استان تهران)
- دیدگاه ها: دیدگاه های دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی پیرامون پیش نویس لایحه قانون اصلاح پاره ای از مواد قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب
- تحلیل تطبیقی ساخت‌شناختی بناهای دولتی - عمومی در سه دوره پهلوی اول، پهلوی دوم و پس از انقلاب در شهر تهران
- طرح ها و مصوبات فرهنگی: سیاست های لازم به منظور: (شرحی بر کارنامه شورای فرهنگ عمومی گروه فرهنگ عمومی شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۵) شکوفایی استعدادها و خلاقیت ها، حمایت از محققان و هنرمندان
- ارزیابی ظرفیت دستگاه های خودپرداز در شعب بانک ها و مؤسسات مالی و مطالعه موردی: حد واسط میدان (GCA) و (ANP) اعتباری با استفاده از انقلاب تا میدان فردوسی خیابان انقلاب تهران
- ارزیابی عملکرد شهرداری ها بر پایه سنجش میزان رضایت مردم از خدمات شهری (نمونه موردی: مناطق ۱ و ۱۱ شهر تهران)
- گزیده مصوبات: صلاحیت دادگاههای تجدید نظر استان در خصوص رسیدگی به درخواست تجدید نظر از احکام صادره از دادگاههای عمومی و انقلاب
- مفهوم «طرفین» و آیین مراجعه به «هیات حل اختلاف» قانون حمایت از مصرف‌کنندگان خودرو (بررسی رای‌های صادر شده از شعب ۱۹۱ و ۲۲۹ دادگاه عمومی حقوقی تهران و رای‌های شعبه پنجم دیوان عالی کشور در پرونده کلاسه ۹۶۰۹۹۸۰۲۱۴۰۰۰۵۰۰)

هموفیلی‌ها

قسمت اول

صادر از شعبه ۱۰۶۰ عمومی و انقلاب تهران

مسئولیت مدنی دولت در قبال افراد جامعه از جمله موضوعاتی است که در عصر حاضر در تمام کشورها پذیرفته شده و مورد اتفاق است. در کشور ما نیز به خصوص در مورد اعمالی که در حیطه انحصاری خدمات و فعالیت‌های دولت است این موضوع تعریف شده و قانون مسئولیت مدنی و قانون اساسی نیز بر آن تکیه دارند و لذا در مواردی که ثابت شود کوتاهی یا تقصیری در این زمینه صورت گرفته و به حقوق مسلم مردم خدشه‌ای وارد شده است مسلماً دولت و ارگان مربوط باید پاسخگو باشند. از جمله وظایف تعریف شده دولت در این زمینه تأمین امنیت در مان شهروندان است. رأی حاضر در همین راستا به بررسی پرونده‌ای جنجال برانگیز موسوم به پرونده هموفیلی‌ها می‌پردازد که طی آن تعداد کثیری

از بیماران هموفیلی و سایر بیماران مصرف‌کننده خون و فرآورده‌های خونی به دلیل نقص و عیب تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی مرکز پژوهش و پالایش خون ایران مبتلا به ویروس‌های خطرناک ایدز و هپاتیت B و هپاتیت C و در مواردی مبتلا به دو ویروس به صورت همزمان شده و از این بابت متحمل خسارات جبران‌ناپذیر مادی و معنوی شده‌اند. در نظر داریم جهت تنویر ذهن علاقه‌مندان خلاصه این پرونده را در چند شماره ارائه نماییم. شما خوانندگان محترم را به مطالعه قسمت اول این پرونده دعوت می‌کنیم.

در رابطه با دولت نیز قابلیت اجرایی دارد. اساساً مردم در یک ارتباط قهری از خدمات دولت بهره‌مند می‌گردند و در بسیاری از موارد اسباب و وسایل تحقیق در رابطه با اعمال دولت را در اختیار ندارند.

از یکسو توانایی علمی و ابزار و اذن تحقیق در رابطه با سلامت داروهای مورد رانداشته و ندارند و از سوی دیگر اساساً این تحقیق منطق اجتماعی و ضمانت اجرائی نداشته و در نظام‌های مختلف سیاسی این امر از وظایف تعریف شده دولت بوده و اساساً قانون خاص دارد. قانون وظایف و تسهیلات وزارت بهداشت و قانون مقررات امور پزشکی و دارویی مصوب ۱۳۲۴/۳/۲۹ و قانون مقررات مواد خوردنی و آشامیدنی بهداشتی و آرایشی مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحات آن بخصوص مواد ۱ و ۲ آن از مصادیق این ضرورت اجتماعی محسوب می‌گردد. در قانون اساسی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در اصل یکصد و هفتاد و سوم این منطق اجتماعی به صراحت در چارچوب حقوقی تعریف گردیده و جهت رسیدگی به شکایات و بازرسی عملکرد سازمان‌های دولتی

برکاتهم در رابطه با استفتای یکی از بیماران هموفیلی آلوده شده از طریق خون در برابر این سؤال که «اگر دولت اسلامی به دلیل نقص وسایل آزمایشگاهی و پزشکی در سیستم دارویی و انتقال خون کشور و سهل‌انگاری مسئولین مربوطه موجب انتقال بیماری‌های لاعلاج به بیماران گردد، آیا از نظر شرع مقدس موظف به پرداخت غرامت می‌باشد؟» در فتاوی خود به اتفاق به فرض صحت سؤال پرداخت غرامت را شرعی دانسته‌اند.

رهبر معظم انقلاب نیز در مقام مرجعیت شیعه فرموده‌اند: «اگر مبلغی که به عنوان خسارات پرداخت می‌کنند مطابق با مقررات باشد دریافت آن مانعی ندارد.» آنچه در قانون مدنی در اتلاف و تسبیب در مواد ۳۲۸ تا ۳۳۵ مقرر نموده است، بیانگر آن است که لا محاله قاعده اتلاف و تسبیب

مسئولیت مدنی دولت در قبال شهروندان، حوزه‌ای از مسئولیت است که بخصوص در عرصه‌هایی که دولت فعالیت کاملاً انحصاری دارد بخوبی قابل لمس است.

این موضوع آنچنان عینی است که در جایگاه قضا و در صورت دادخواهی زیان دیده نمی‌توان از آن بسادگی عبور کرد. دادگاه بر این اعتقاد است که اگر قانون مسئولیت مدنی نیز در زمره قوانین جاری کشور نبود، با تکیه بر اصول ۱۶۴ و ۱۶۷ و ۱۷۱ و ۴۰ قانون اساسی، مسئولیت مدنی دولت بخصوص حداقل در مواردی که در حوزه دولت فعالیت اقتصادی یا تصدی‌گری و ارائه خدمات می‌نماید، انکارناپذیر بود.

حضرات آیات عظام و مراجع تقلید بهجت، صافی، مکارم شیرازی، نوری همدانی دامت

جبران ناپذیری در عرصه امور تحصیلی، شغلی و امر ازدواج و زندگی برای ایشان ایجاد نموده به گونه‌ای که حتی استفاده این بیماران از خدمات جامعه پزشکی نیز به بعثت وجود آلودگی‌های ویروسی خطرناک، عملاً مختل و پذیرش درمان آنان با اکراه پزشکان مواجه گردیده است، بگونه‌ای که در موارد آلودگی به ایدز با توجه به فرهنگ حاکم بر جامعه، این آسیب اساسی و بسیار قابل توجه بوده و می‌باشد لذا وکیل علاوه بر رفع موانع موجود در جهت برخورداری آنان از حقوق اجتماعی که در قانون اساسی پیش‌بینی شده است، پرداخت مبلغی به عنوان بخش کوچکی از خسارت معنوی وارده به موکلین خود را تقاضا نموده، همچنین الزام خواندگان را به پرداخت کلیه خسارات، از جمله هزینه دادرسی و حق الوکاله وکیل درخواست کرده است. وکیل خواهانها با توجه به موقعیت و

دادگاه در وقت مقرر. فوق العاده بتصدی امضاء کننده ذیل تشکیل است. با بررسی پرونده ختم رسیدگی را اعلام و با استعانت از خداوند متعال شرح ذیل مبادرت بصدور رأی می‌نماید:

در خصوص دعوی وکیل خواهانها به طرفیت خواندگان:

به شرح دادخواست تقدیمی خواهانها و

مشکلات وراثت فوت شدگان و اعضای خانواده بیماران که از طریق ارتباط مستقیم با آنها آلوده شده‌اند (همسر و فرزند)، تقاضای جبران خسارت مادی و معنوی حسب مواد ۳ قانون مسئولیت مدنی و ۹۸ قانون آیین دادرسی مدنی را دارد.

اظهارات وکلای خواندگان در مورد دعوا و ایرادات شکلی

۱-۱- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام میدارد ضمن رد دعوی وکیل خواهانها در جلسات رسیدگی به دلیل استناد وکیل خواهانها به پرونده کیفری و عدم اطلاع آن وزارت خانه از مفاد پرونده درخواست تجدید جلسه رسیدگی را می‌نماید.

نماینده حقوقی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، آقای ناصر فخاف پور، اظهار نموده است:

الف) ایرادات شکلی

۱- وکلای دادگستری مطابق ماده ۱۰۳ قانون مالیات‌های مستقیم مکلف هستند در هر مورد تمیز مالیاتی به وکلانته‌هایی که به مراجع قضائی ارائه می‌نمایند، ابطال و هزینه دادرسی را نیز پرداخت نمایند و وکالت نامه تقدیمی وکیل خواهانها آقای علی صابری فاقد تمیز قانونی است. خواهان دعوی ب موجب دادخواست تقدیمی و پیوست‌های آن هیچگونه دلیل و مدرکی بر بروز بیماری ناشی از عملکرد این وزارتخانه ارائه نداده است و طرح دعوی بطرفیت دو خواننده که هر یک وظایف

توضیحات مبسوط، وکیل آنها اظهار کرده است: نقص و عیب تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی در مجهر نبودن مرکز پژوهش و پالایش خون ایران به سیستم ویروس زدایی است که منجر به تولید فرآورده‌های انعقادی کسنانتره بدون اخذ پروانه تولید از وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی گردیده و فقدان نظارت مستمر بر روند تولید، واردات، توزیع فرآورده‌های خونی و شیوه جمع‌آوری خون سالم که منگی بر ترمین خون از طریق اهداکنندگان اتفاقی، خون فامیلی، مراجعه به مراکز سیار، محل کار و تحصیل و اجتماعات مردم که احتمال انتقال بیماری‌های ویروسی دارد و این موارد منجر به صدور دستور تعطیلی خط تولید فرآورده‌های انعقادی مرکز پژوهش و پالایش خون به دستور مقام ناظر بهداشت و درمان گردیده است.

این نقص و عیب موجب وارد شدن زیان به بیماران هموفیلی و دیگر بیماران مصرف کننده خون و فرآورده‌های خونی، از طریق ابتلای آنان به ویروس‌های خطرناک ایدز و هیپاتیت C و هیپاتیت B و در موارد معین ابتلای به دو ویروس کشنده بصورت همزمان شده است؛ لذا جبران زیان جسمی نامبردگان را با این توضیح که خسارات شامل هزینه درمان بیماری در گذشته و آینده و نیز مبلغ معینی مشابه دیه یا ارش که به اقتضای مورد به بدن بیمار صدمه وارد آورده به تفکیک از دادگاه درخواست کرده است و نیز در ادامه جبران زیان معنوی وارده را مطالبه نموده است. بعلاوه با توجه به آنکه ابتلا به این ویروس‌ها موجب بروز اختلال و لطمه به حیثیت اجتماعی موکلین بوده و صدمات

با توجه به شرح وظایف پیش‌بینی در قانون و خسارات وارده به مردم، سازمانها و نهادهای دولتی مشخصی تاسیس گردیده است. واقعیت اجتماعی آن است که در حال حاضر نهادهای عمومی با حمایت دولت و یا مستقلاً در کلیه زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و زندگی شهروندان برنامه ریزی می‌نمایند و برای پیشبرد برنامه‌ها و وسایل و ابزارهای فنی و مادی بسیاری را به کار می‌گیرند. مؤسسات دولتی در انجام وظایف تعریف شده در عرصه‌های مختلف امکان ارتکاب خطا و اشتباه و سهل‌انگاری و ترک فعل را دارند، که اصل ۱۶۷ قانون اساسی ناظر آن و قوه قضائیه پناه زیان دیدگان است.

با توجه به گستره خدمات عمومی دولت به همه شهروندان ضرر و زیان ناشی از ترک مسئولیت، سهل‌انگاری و خطا یا ترک فعل، می‌تواند به صورت گسترده به جمع کثیری از شهروندان تحمیل گردد و جبران آن در عرصه اجتماعی فقط از عهده دولت بر می‌آید. اگر به گزاره‌های فوق، آموزش‌های دینی و تکلیف شرعی افزوده گردد هرگونه شک و شبهه را بر طرف می‌نماید.

ماده ۱۷۱ قانون اساسی، ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی، ماده ۲ قانون مسئولیت مدنی، ماده ۸ قانون مسئولیت مدنی، ماده ۹ قانون مسئولیت مدنی، ماده ۱۰ قانون مسئولیت مدنی، ماده ۹ قانون آیین دادرسی ۱۳۹۰، ماده ۲۱۲ مکرر و مجازات عمدی و مواد ۲۰۷-۲۰۸ مکرر، ماده ۵۸ قانون مجازات اسلامی، ماده ۱۳ قانون چک مصوب ۱۳۵۵ و دیگر مواد، بخوبی نظر دادگاه را در حوزه حقوق شهروندی و مسئولیت مدنی دولت در قبال شهروندان را معطوف می‌دارد. تامین امنیت درمان شهروند از وظایف تعریف شده دولت بر اساس قانون تامین اجتماعی است.

• خواهانها: ۱۷۱ نفر با وکالت آقای علی صابری

• خواندگان:

۱- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۲- سازمان انتقال خون ایران

۳- شرکت پژوهش و پالایش خون ایران

با وکالت دکتر غلام نبی فیضی

• خواسته: خسارات مادی و معنوی و همچنین هزینه‌های درمانی گذشته، حال و آینده به انضمام هزینه دادرسی و حق الوکاله طبق تعرفه

• گردشکار:

پس از ارجاع پرونده و وصول به شعبه، به کلاس فوق ثبت و پس از جری تشریفات قانونی

خاص و تعریف شده‌ای دارند، بدون ذکر دلیل و مدرک حکایت از واهی بودن دعوی را دارد.

ب) دفاعیات ماهوی

۱- در دادخواست تقدیمی وکیل محترم تنها دلیل و مدرک ارائه شده، همان دادنامه صادره قبلی است.

۲- مدارک پیوست دادخواست حکایت از این دارد خواهان‌ها بیماران هموفیلی می‌باشند. ادعا، ابتلاء به بیماری ناشی از آلودگی ویروسی است. سئوالی که در اینجا مطرح می‌باشد این است که: علت ابتلاء چه بوده است؟ تولیدات داخلی در سال ۱۳۷۳ الی ۱۳۷۶ توسط سازمان انتقال خون ایران در حد نیازهای بیماران نبوده است، باید مشخص شود که علت ابتلا بیماران از تولیدات داخلی یا خارجی بوده است، با این توضیح چگونه می‌توان خسارت ضرر و زیان را بطور مطلق، بدون اثبات رابطه سببیت مطالبه کرد؟ رای مورد استناد خواهان با تمام اصول حقوقی و قانونی مغایرت دارد.

۳- در دادخواست تقدیمی، قانون مسئولیت مدنی مستند واقع شده، مطابق مفاد ماده ۱ قانون اخیرالذکر اساس مسئولیت اشخاص، حاصل از بی احتیاطی و بدون مجوز قانونی اشخاص بوده، بموجب ماده ۲ این قانون رابطه حتمی و قطعی می‌باشد. در دادخواست تقدیمی و ادعای وکیل مدافع خواهانها، رابطه علیت و سببیت احراز نگردیده و در این رابطه مستنداتی به دادگاه ارائه شده است. همچنین در ماده ۱۱ قانون بالصراحه اعلام میدارد که کارمندان دولت اگر در هنگام انجام وظیفه، عمدا یا در نتیجه بی احتیاطی، خسارتی به اشخاص وارد نمایند، شخصا مسئول خسارت وارده می‌باشند اگر خسارت ناشی از نقص وسایل ادارات و موسسات مزبور باشد، بعهد اداره یا موسسه است.

دادخواست ضرر و زیان علیه وزارتخانه و سازمان خواننده مطرح گردید این بار نحوه بیان موضوع تغییر جهت داده و یکباره تولیدات وارداتی

که در پرونده کیفری کاملاً سالم ذکر می‌شدند، کلاً آلوده و بیماری‌زا قلمداد گردیدند در پرونده کیفری و حقوقی هیچگونه دلیل و مدرکی مبنی بر نقص دستگاه‌ها و ناسالم بودن داروها (تولیدات داخلی) ابراز و ارائه نگردیده است. لهذا استناد به قانون مسئولیت مدنی فاقد وجهت قانونی است.

در خصوص بیماری ادعایی خواهان‌های این پرونده و سایر پرونده‌هایی که در آن دادگاه

محترم اخیرا مطرح و مورد رسیدگی قرار گرفته، ذکر مطالبی بمنظور تشحیذ ذهن ریاست دادگاه ضروری است:

اولا: انواع خاص از بیماری‌های ویروسی اعم از هیپاتیت در انواع مختلف A, B, C و اخیرا هیپاتیت غیر قابل تشخیص تحت عنوان C و ایدز و جنون گاوی که از بیماری‌های نو ظهوری می‌باشند کیت‌های تشخیص با فاصله زمانی پس از ظهور آنان ساخته شده‌اند ابتلاء به این بیماری‌ها از نظر پزشکی در برخی موارد غیر قابل اجتناب و از نظر علمی غیر قابل کنترل است.

ثانیا: بیماران هموفیلی بلحاظ نقص ایمنی، از بدو تولد ملزم به استفاده از داروهای انعقادی و کرایو مشتق از خون می‌باشند استفاده آنان از فرآورده‌های خونی در ارتباط مستقیم با سلامت و بقاء آنان است خوانندگان دعوی با توسل به کلیه امکانات مبادرت به تامین نیازهای این افراد نموده و در انجام تکالیف خود موازین علمی و پزشکی و

دادگاه خلاصه پرونده کیفری موسوم به هموفیلی را همراه با اسناد و مدارک آن مورد مذاقه و بررسی قرار داده و ادعای خواهانها مبنی بر عدم نظارت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی بر فرآورده‌های بیولوژیک (فاکتورهای انعقادی) تولید شده در مرکز پژوهش و پالایش خون و مجهز نبودن این مرکز تولیدی به سیستم ویروس زدایی فرآورده‌های خونی و همچنین فعالیت بدون پروانه مرکز و نهایتا توزیع داروی بدون پروانه را قابل قبول می‌داند

قانونی را مراعات کرده‌اند. لذا ادعای این افراد در مقابله با امر، ضرورت اضطرار بلاوجه می‌باشد. خرید سایر داروها از شرکت‌های دارویی با رعایت ضوابط علمی و قانونی بوده و پس از ورود نیز کنترل می‌شود. تاکنون هیچگونه دلیلی مبنی بر اینکه داروهای وارداتی و محصولات داخلی دارای آلودگی بوده‌اند ارائه نشده است.

ثالثا: در کشور ایران بر اساس آمارهای مآخوذه، حدود چند صد هزار نفر به انواع هیپاتیت‌ها مبتلا گردیده‌اند. مبتلایان به بیماری هموفیلی و سایر افرادی که دارای نقیصه‌های ایمنی می‌باشند از آنجایی که بیشتر از افراد عادی در معرض انواع بیماری‌ها قرار دارند، ابتلاء آنان به بیماری از طرق دیگر بجز فرآورده‌های خونی نیز محتمل می‌باشد.

با توجه به مراتب فوق خواهان هیچگونه دلیل و مدرکی مبنی بر مسئولیت وزارت بهداشت در مان و آموزش پزشکی در امر ابتلا آنان به بیماری ادعایی و وجود رابطه سببیت فیما بین عمل این وزارتخانه و بیماری خود ابراز و ارائه نکرده‌اند و ادعای عنوان شده فاقد وجهت قانونی می‌باشد.

۲-۲- نمایندگان حقوقی سازمان انتقال خون ایران به استناد لوایح تقدیمی با حضور در جلسات دادرسی اولیه به طرح ایرادات شکلی پرداخته و نسبت به نحوه ابلاغ و مدت ابلاغ تا جلسه دادرسی اعتراض نموده و در ماهیت دعوا با برجسته نمودن اهمیت تاریخ آلودگی بیماران به ویروس‌های هیپاتیت و ایدز و ناممکن بودن این امر، رفع مسئولیت سازمان متبوع خود و عدم محکومیت مدیران سازمان در پرونده کیفری را افزوده و خواهان رد دعوا می‌باشد.

۳- شرکت پژوهش و پالایش خون به وکالت آقای فیضی ضمن رد توجه دعوا به این شرکت اظهار داشته است: اساسا این دعوی هیچ توجهی به موکل ندارد زیرا بر اساس ادعاهای خواهان، مسئله مربوط به زمانی است که شرکت پژوهش و پالایش هنوز تاسیس نیافته و شخصیت حقوقی نداشته است.

پاسخ وکیل خواهانها به لوایح و اظهارات خوانندگان و وکلای آنها

در ایرادات شکلی، دعوی را در صلاحیت دادگاه دانسته و در ماهیت دعوی اظهار داشتند برخلاف پندار خوانندگان و با توجه به نظریات جدید علمای حقوقی به نظریه تقصیر در مسئولیت مدنی، که محور دفاع کلیه خوانندگان بود، نظریه تقصیر اخلاقی را رها نموده و

با جرح و تعدیل به لحاظ تحولات اجتماعی، نظریه تقصیر اجتماعی و مدنی را ابلاغ کرده و فرض تقصیر و اماره تقصیر را طرح نموده‌اند تا جوابگوی نیازهای روز اجتماعی باشد. وی در ادامه به بروز نظریات جدید خطر و تضمینی حق در دنیا اشاره نموده و با استناد به قوانین مسئولیت مدنی در حقوق ایران اذعان داشته است بر خلاف ادعاهای خواندگان، در حقوق ما،

مسئولیت بدون تقصیر وجود دارد از جمله دلایل بارز آن اعتقاد حقوق دانان به عدم نسخ ماده ۳۲۸ قانون مدنی در اتلاف بوسیله ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی است که ضمن حفظ معیارهای نظام فقهی با تحولات روز نیز سازگاری و مطابقت دارد. پس استناد به فراز پایانی ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی و عدم ضرورت اثبات تقصیر می‌تواند مثبت تحقق مسئولیت مدنی دولت باشد.

با توجه به تصویب قوانین خاص در حمایت از بیماران که به لحاظ نقص علم بشری در جهت تحول علوم پزشکی بنحو چاره‌ناپذیر قربانی ابتلاء به بیماری می‌شوند در سایر کشورهای دنیا و امعان نظر به اینکه در کشور ما چنین قوانین وجود ندارد، لاجرم راه حل استیفای حقوق موکلین استناد به فراز پایانی ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی و اعمال ماده ۳ آن قانون است که بدین ترتیب هزینه‌های مادی و معنوی پیشرفت علوم جدید فقط بر عهده زیان دیدگان قرار نگرفته است. سازمانهای متصدی دولتی متضامنا یا منفردا با نمایندگی دولت مکلف به جبران خسارت هستند. وکیل خواهان‌ها ادامه می‌دهد اثبات نقص و عیب وسایل تجهیزات مربوط به تولید، واردات، نظارت بر جمع‌آوری خون از اهداکنندگان، غربالگری آن، رعایت دوره‌های قرنطینه و توزیع خون و فرآورده‌های خونی بوده است.

قابلیت و عدم قابلیت تعقیب کیفری و انتظامی اشخاص حقیقی را در پرونده‌های حقوقی موکلین خود غیر موثر دانسته و به این لحاظ مسئله لزوم اثبات تقصیر (محور اصلی دفاعیات خواندگان) را منتفی و مسئولیت مدنی دولت را به استناد فراز پایانی ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی، مسئولیت بدون تقصیر منطبق بر موازین حقوق نظام ما اعلام نموده است. وکیل خواهان‌ها اعلام می‌دارد، تاریخ آلودگی به علت انحصاری بودن امر جمع‌آوری خون، تولید، توزیع، واردات فرآورده‌های خونی توسط دولت، موثر در قضاوت حقوقی نیست

مسئولیت‌های مطروحه در رابطه با این مواد، تاکید نموده است.

قانونگذار در تبصره ۴ ماده ۱۳ قانون مقررات امور پزشکی و دارویی در تعریف فرآورده‌های بیولوژیک می‌گوید: فرآورده‌های بیولوژیک به موادی اطلاق می‌شود دارای منشأ انسانی یا حیوانی که برای تشخیص و پیشگیری یا درمان بیماری‌ها به کار می‌رود. تعیین نوع فرآورده‌های

مذکور به عهده وزارت بهداشت است، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد. در راستای طرح موارد بالا، دادگاه خلاصه پرونده کیفری موسوم به هموفیلی را که در دادنامه‌های ۷۸-۱۰۵۲-۱۰۶۰ شعبه ۱۰۶۰ مندرج گردیده همراه با اسناد و مدارک آن مورد مذاقه و بررسی قرار داده و ادعای خواهانها مبنی بر عدم نظارت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی بر فرآورده‌های بیولوژیک (فاکتورهای انعقادی) تولید شده در مرکز پژوهش و پالایش خون و مجهز نبودن این مرکز تولیدی به سیستم ویروس زدایی فرآورده‌های خونی و همچنین فعالیت بدون پروانه مرکز و نهایتاً توزیع داروی بدون پروانه را قابل قبول می‌داند.

از سوی دیگر مصرف تولیدات بدون پروانه توسط خواهانها مصون از تکذیب خواندگان قرار گرفته و خواندگان در دادخواست‌های تقدیمی به دادگاه و بنابر اظهارات صریح و کلامی مصرف داروهای تولید شده را توسط خواندگان تکذیب نموده‌اند. لهنذا سببیت و علیت ترک فعل و ماهیت آن بر دادگاه معلوم گردیده است. دادگاه با تکیه بر وظایف تعریف شده در اساسنامه سازمان انتقال خون که به تصویب مجلس شورای اسلامی نیز رسیده است و سازمان انتقال خون را نیز مسئول سلامت خون و فرآورده‌های خونی که از یک واحد خون تهیه می‌گردد، دانسته و بر این نظر است که با توجه به فعالیت انحصاری سازمان مذکور در تولید این مواد و از سوی دیگر نیاز حیاتی خواندگان بر مصرف مواد مذکور، مصرف تولیدات این سازمان توسط خواندگان انکار ناپذیر است.

دادگاه با توجه به اسناد غیر قابل انکار موجود در پرونده کیفری، خلاصه استخراج شده مندرج در دادنامه‌های شماره ۷۸-۱۰۵۲-۱۰۶۰ را جز لاینفک رای خود دانسته و در جهت اثبات ترک فعل و اهمال منتهی به ارائه دادخواست توسط خواهانها به مستندات پرونده کیفری فارغ از نتیجه آن، استوار می‌نماید.

ادامه دارد

و ضمن استقبال از نظریات کارشناس پزشکی و جامعه که اصل بر سلامت افراد است و ادعای آلودگی بیماران از طریق دیگر را می‌بایست اثبات نمود، با بررسی آماری و مقایسه‌ای جمعیت کشور و جامعه هموفیلی ایران، احتمال آلودگی از طریق دیگر را منتفی دانسته و این امر از لحاظ علمی و عقلانی قابل قبول است.

با مقایسه آماری آلودگی بیماران هموفیلی با بیماران تالاسمی و دیالیزی و شدت آلودگی در جامعه هموفیلی، دلیل آن را آلودگی‌های گسترده از طریق فرآورده‌های کسائتره دانسته، زیرا استفاده این بیماران از این نوع فرآورده‌ها امکان تکرار یک مورد آلودگی را در صورت عدم ویروس زدایی فراهم می‌نماید.

وظایف وزارت بهداشت و سازمان انتقال خون ایران در رابطه با تأمین سلامت خون و فرآورده‌های خونی:

دادگاه در بررسی موقعیت حقوقی خواندگان پرونده در رابطه با وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، بر اساس ماده ۱ قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی بخصوص بندهای ۲، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۶ ماده ۷ بند ۵ و تبصره آن و همچنین ماده ۱ و ۲ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی مصوب ۱۳۳۴/۳/۲۹ و اصلاحات بعدی آن و تبصره ماده یک قانون مذکور و همچنین قانون اصلاح ماده ۳ و ۴ قانون مربوط به مقررات پزشکی و دارویی و تبصره ۱ ماده ۳ آن، ماده ۱۳ و تبصره ۴ آن تردیدی در مسئولیت قانونی خوانده ذکر شده در رابطه با سلامت فرآورده‌های خونی تهیه شده مورد ادعای خواهانها ندارد. صراحت قانون در این رابطه و اساساً پیش بینی مجازات اعدام در ماده ۳ اصلاحی قانون مواد خوردنی و آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحات آن سال ۱۳۵۲ و مواد ۱ و ۲ آن نیز به صراحت بر